

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут менеджменту, харчових
технологій та торгівлі

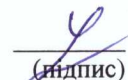
Кафедра харчових технологій та екології

СИЛАБУС

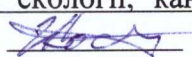
БК 23 – Основи оцінки впливу на довкілля

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

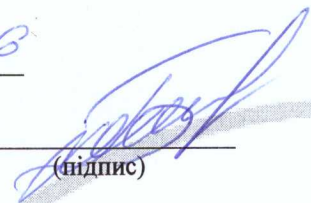

(підпис) Челябієва В. М.
(прізвище та ініціали)

« 04 » 06 2024 р.

Розробник: Костенко І. А., доцент кафедри харчових технологій та екології, кандидат технічних наук, доцент
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)
(підпис)

Силабус навчальної дисципліни обговорено на засіданні кафедри харчових технологій та екології
(назва кафедри)

Протокол від « 04 » 06 2024 р. № 6

Узгоджено з гарантом освітньої програми:
(підпис) (Н.П.Буяльська)
(прізвище та ініціали)

1. Загальна інформація про дисципліну.

Тип дисципліни	Вибіркова
Мова викладання	українська
Рік навчання та семестр	4-ий рік навчання 8 семестр ОПІ «Екологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Викладач (-і)	Костенко І. А., доцент кафедри харчових технологій та екології, кандидат технічних наук
Профайл викладача (-ів)	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=7b5FcNAAAAAJ
Контакти викладача	0985034841, atdrj@ukr.net

2. **Анотація курсу.** Дисципліна надає здобувачу вищої освіти (ЗВО) знання, які дозволяють узагальнювати інформацію щодо процедури проведення оцінки впливу на довкілля (ОВД) та здатність прийняття рішень про провадження планованої діяльності; освоєння діяльності природоохоронних органів щодо проведення науково-обґрунтованої оцінки впливу на довкілля, набуття навичок формулювання екологічних умов реалізації планованої діяльності.

3. **Мета та цілі курсу.** Метою вивчення дисципліни є формування у здобувача вищої освіти (ЗВО) комплексу знань, умінь та навичок для застосування у професійній діяльності у сфері охорони довкілля та збалансованого природокористування, зокрема, еколого-експертній

оцінці впливу на довкілля, а також здатності вживати заходи впливу у разі виявлення порушень вимог законодавства про оцінку впливу на довкілля.

Під час вивчення дисципліни ЗВО має бути або розширити наступні загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності, передбачені освітньою програмою:

ЗК01. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

СК19. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю.

СК21. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

4. Результати навчання. Під час вивчення дисципліни ЗВО має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПР), передбачені освітньою програмою:

ПР02. Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.

ПР05. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.

ПР11. Уміти и прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище.

ПР17. Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів.

5. Пререквізити. -

6. Обсяг курсу.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
Практичні заняття	20
Самостійна робота	100
Всього кредитів	5

Форма проведення занять – лекційні, практичні, самостійна робота – з використанням системи дистанційного навчання Moodle, літератури, відеоматеріалів.

7. Тематика курсу.

Тематика лекційних занять

Змістовий модуль 1. Процедура проведення аналізу екологічної ситуації на сучасному етапі.

Тема 1. Вступ. Мета та задачі дисципліни. Основні поняття та визначення. Екологічна оцінка як інструмент реалізації екологічної політики. Історія виникнення та розвитку екологічної експертизи.

Тема 2. Правова та нормативна база оцінки впливу на довкілля.

Тема 3. Характеристика видів діяльності, які можуть вплинути на довкілля. Загальна характеристика категорій планованої діяльності.

Тема 4. Проекти першої категорії планованої діяльності.

Тема 5. Проекти другої категорії планованої діяльності.

Тема 6. Особливості проведення ОВД. Терміни та етапи проведення процедури ОВД. Єдиний реєстр оцінки впливу на довкілля. Принцип відкритості та доступності інформації в процедурі ОВД.

Тема 7. Основні аспекти стратегічної екологічної оцінки (СЕО). Мета та суб'єкти проведення СЕО. Етапи та процедура проведення СЕО.

Тема 8. Звіт про стратегічну екологічну оцінку. Громадське обговорення СЕО.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Особливості проведення ОВД.

Тема 9. Процедури збирання та обговорення інформації під для ОВД. Повідомлення про плановану діяльність, що підлягає ОВД.

Тема 10. Визначення альтернатив планованої діяльності. Скоупінг в процедурі ОВД. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД.

Тема 11. Звіт з ОВД. Структура Звіту з ОВД. Екологічний моніторинг у процедурі ОВД.

Тема 12. Громадське обговорення та слухання Звіту з ОВД.

Тема 13. Висновок з оцінки впливу на довкілля. Врахування результатів ОВД в рішенні про провадження планованої діяльності. Відмова у видачі висновку. Оскарження висновку з ОВД або відмови у видачі висновку.

Тема 14. Завершальна стадія процедури ОВД. Екологічні умови, що містяться у висновку з ОВД. Післяпроектний моніторинг. Особливості фінансування ОВД.

Тема 15. Інтеграція кліматичних питань в ОВД та СЕО. Політика ЄС щодо змін клімату та інтеграції кліматичних питань у процедури ОВД і СЕО. Урахування кліматичних питань в СЕО та ОВД.

Тематика практичних занять

1. Історія розвитку екологічної оцінки в Україні та світі. Міжнародні зобов'язання України в сфері оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки.
2. Порівняльний аналіз нормативних документів щодо здійснення оцінки впливу на довкілля.
3. Стратегічна екологічна оцінка в Україні.
4. Порядок ведення та робота з Єдиним реєстром з оцінки впливу на довкілля.
5. Сфера застосування ОВД. Критерії визначення планованої діяльності, її розширення та зміни, які не підлягають.
6. Поетапна процедура здійснення оцінки впливу на довкілля.
7. Порядок проведення громадських слухань у процесі оцінки впливу на довкілля.
8. Формування висновку з ОВД.
9. Оцінка впливу планової діяльності на клімат та якість атмосферного повітря.
10. Оцінка впливу планової діяльності на стан вод та ґрунти.

Тематика самостійної роботи

1. Засоби та технології, що використовуються для інформаційного забезпечення заходів із оцінки впливу на довкілля.
2. Особливості проведення ОВД на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду чи в їх охоронних зонах.
3. Схема руху документів під час визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту ОВД.
4. Обрання методик та вихідних даних для оцінки впливу на окремі компоненти довкілля.
5. Визначення альтернатив планованої діяльності. Роль та участь громадськості в процедурі ОВД.
6. Консультації із державними органами. обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки.
7. Випадки видачі висновків із оцінки впливу на довкілля про недопустимість планованої діяльності.
8. Випадки скасування висновків з ОВД.
9. Вимоги проведення додаткової оцінки впливу на довкілля.
10. Відмінності між висновками державної екологічної експертизи та висновками із ОВД.

8. Система оцінювання та вимоги

Загальна система оцінювання курсу	Оцінка за семестр складається з оцінок за виконання практичних робіт, поточних модульних контролів та диференційованого заліку.
Практичні заняття	Виконане завдання кожної практичної роботи оформлюється і здається викладачу у встановлені терміни у вигляді звіту, який має містити тему роботи, мету, короткі теоретичні відомості, експериментальну частину, згідно варіанту роботи, з необхідними розрахунками, графіками, таблицями тощо, висновок.
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання усіх передбачених видів навчальної роботи (практичних робіт, перевірочних поточних контрольних робіт) і наявність не менше 40 балів набраних за семестр за усі види роботи.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1.		40
1	Підготовленість до практичних робіт.	0...5 (5 робіт*1 б.)
2	Самостійність виконання практичних робіт.	0...25 (5 робіт*5 б.)
3	Своєчасність виконання практичних робіт.	0...5 (5 робіт*1 б.)
4	Виконання модульної контрольної роботи №1.	0...5
Змістовий модуль 2.		40
1	Підготовленість до практичних робіт.	0...5 (5 робіт*1 б.)
2	Самостійність виконання практичних робіт.	0...25 (5 робіт*5 б.)
3	Своєчасність виконання практичних робіт.	0...5 (5 робіт*1 б.)
4	Виконання модульної контрольної роботи №2.	0...5
Усього поточний і проміжний модульний контроль		80
Семестровий контроль (Диференційований залік)		20
Разом		0...100

Шкала оцінювання результатів навчання

Оцінка в балах	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (диференційований залік)	
		для екзамену (диференційованого заліку), курсового проекту (роботи), практики, атестації	для заліку
90 – 100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
66-74	D (задовільно)	задовільно	
60-65	E (достатньо)		
0-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного

9. Політики курсу.

У випадку, якщо здобувач протягом семестру не виконав у повному обсязі всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (40), він не допускається до заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому [«Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється. У випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються.

До загальної політики курсу відноситься дотримання принципів відвідування занять у відповідності до затвердженого розкладу, а також вільного відвідування лекційних занять для осіб, які отримали на це дозвіл відповідно до [«Порядку надання дозволу на вільне відвідування занять здобувачам вищої освіти НУ «Чернігівська політехніка»](#)».

Запорукою успішного вивчення дисципліни є активність та залучення під час проведення практичних та лекційних занять – відповіді на запитання викладача (як один з елементів поточного контролю), задавання питань для уточнення незрозумілих моментів, вирішення практичних завдань. Консультації відбуваються в аудиторіях університету у відповідності до затвердженого розкладу або ж особистих чи групових консультацій (через вбудований форум) на сторінці курсу в системі дистанційного навчання НУ «Чернігівська політехніка».

Політика заохочень та стягнень

За результатами навчальної, наукової або організаційної діяльності здобувачів вищої освіти за курсом їм можуть нараховуватися додаткові бали – до 10 балів, у залежності від вагомості досягнень. Види позанавчальної діяльності, за якими здобувачі вищої освіти заохочуються додатковою кількістю балів: участь у міжнародних проектах, наукові дослідження, тези, участь у науково-практичних конференціях.

Політика академічної доброчесності

Академічна доброчесність повинна бути забезпечена під час проходження даного курсу, зокрема при виконанні практичних завдань (принципи описані у [Кодексі академічної доброчесності НУ «Чернігівська політехніка»](#)). Списування під час проміжного та підсумкового контролів, виконання практичних завдань на замовлення, підказки вважаються проявами академічної недоброчесності. Від усіх слухачів курсу очікується дотримання академічної доброчесності у зазначених вище моментах. До здобувачів вищої освіти, у яких було виявлено порушення академічної доброчесності, застосовуються різноманітні дисциплінарні заходи (включаючи повторне проходження певних етапів).

Правила перезарахування кредитів

Кредити, отримані в інших закладах вищої освіти, а також результати навчання у неформальній та/або інформальній освіті, можуть бути перезараховані викладачем у відповідності до положення [«Порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін у НУ «Чернігівська політехніка»](#)». Визнання результатів навчання у неформальній освіті розповсюджується на окремі змістові модулі (теми) навчальної дисципліни.

10. Рекомендована література.

1. Коваленко Ю. Л. Оцінка впливу на довкілля / Ю. Л. Коваленко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. – 46 с.
2. Мельник О. С. Оцінка впливу на довкілля: впровадження природоохоронних практик та кліматичної політики ЄС : навч. посіб. / О. С. Мельник, В. Г. Скляр, І. М. Коваленко. – Суми : Сумський національний аграрний університет, 2021. – 152 с.
3. Управління природокористуванням: оцінка впливу на довкілля : навч. посіб. / М. М. Назарук [та ін.]. – Львів : Вид-во Тараса Сороки, 2022. – 247 с.
4. Чугай А. В. Методи оцінки техногенного впливу на довкілля : навч. посіб. /

А. В. Чугай, Т. А. Сафранов. – Одеса : Букаєв Вадим Вікторович, 2021. – 117 с.

5. Rathi A. K. A. Handbook of Environmental Impact Assessment: Concepts and Practice / A. K. A. Rathi. – Cambridge : Scholars Publishing, 2021. – 620 p.

